

**T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İKTİSAT ANABİLİM DALI
İKTİSAT POLİTİKASI BİLİM DALI**

İŞGÜCÜNE KATILIM: ZAMANLAMA VE KALICILIK
(Labour Force Participation: Timing and Persistence)
Kim B. CLARK ve Lawrence H. SUMMERS

**Hazırlayan:
Yener YÜKSEL**

**Ödev Danışmanı:
Doç. Dr. İbrahim TOKATLIOĞLU**

Ankara-2010

İÇİNDEKİLER:

1- GİRİŞ	2
2- “LABOUR FORCE PARTICIPATION: TIMING AND PERSISTENCE” ADLI MAKALE ÇERÇEVESİNDE KONUNUN ÖZETİ.....	4
2.1.BİRİNCİ BÖLÜM	4
2.2. İKİNCİ BÖLÜM.....	8
2.2.1.İKİNCİ DÜNYA SAVAŞININ ETKİLERİ	8
2.3. ÜÇÜNCÜ BÖLÜM-MODEL.....	11
2.4. DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	17
2.5. BEŞİNCİ BÖLÜM.....	19
2.6- SONUÇ	20
3-SONRAKİ BAZI MAKALELER VE DEĞERLENDİRME.....	21
4- SONUÇ.....	24
5- KAYNAKÇA	26

1- GİRİŞ

Bu çalışmanın konusu işgücü arzı ile ilgilidir. İşgücüne Katılım; Zamanlama ve Kalıcılık kavramları üzerinde durulacaktır.

İşgücüne katılım ile ilgili olarak, iki temel etki olduğu bilinmektedir. Bunlar zamanlama ve kalıcılık etkileridir.

Yeni Klasik İktisatçılara göre;

Zamanlama etkisi baskındır. Bu etkiye göre, insanlar için boş zaman, dönemler arasında ikamedir.

Yani, bu gün dinlenmek yerine yarın dinlenebilirler veya yarın dinlenmek yerine bu gün dinlenebilirler.

Zamanlama etkisinin özü şudur; İnsanlar, hayatlarının belirli dönemlerinde çalışmak, geri kalan kısmında ise dinlenmek isterler. Dolayısıyla, çalışacakları zamanı, ücretlerin yüksek olduğu dönemlere denk gelecek şekilde ayarlarlar, yani zamanlamayı bu şekilde yaparlar. İş gücü arz edenler, eğer ücretler geçici olarak yüksek ise, o zaman ücretler yükseldiğinde çalışmak isteyecekler, yani ücretler geçici olarak yükseldiğinde boş zamanlarından feragat ederek çalışacaklar, ücretler tekrar düştüğü zaman ise dinlenecekler. Eğer ücretler kalıcı olarak yükselmişse, bu, insanların çalışma planlarını herhangi bir şekilde etkilemeyecektir.

Bu varsayıma göre, insanlar, ücretler geçici olarak yükseldiği zaman daha çok çalışmak isteyeceklerdir. Ücretler eski düzeyine geri döndüğü zaman ise daha az çalışacaklardır.

Bunun önemli bir sonucu vardır. İnsanlar geçmişte çalışıp çalışmadıklarına bakmazlar. Dolayısı ile ücretlerdeki geçici yükselme, insanların toplamda çalışma sürelerini etkilemez.

Bu durumda, genişletici politika nedeni ile ücretler geçici olarak yükseldiği zaman, istihdamdaki artış da geçici olarak yükselecek ve bunun

uzun dönem istihdam üzerinde ve dolayısı ile uzun dönem üretim ve büyüme üzerine herhangi bir etkisi olmayacaktır.

Diğer görüş ise, Keynezyen gelenekte olan iktisatçıların savunduğu işgücü katılımının **kalıcı olduğu** yaklaşımıdır.

“Kalıcılık”, persistence karşılığı kullanılan teknik bir deyimdir. Zaman serileri ile ilgili bir tanımdır. Herhangi bir ekonomik değişkende dışsal bir şokun etkisi uzun sürüyorsa ve şokun sonucunda ilgili değişken tekrar eski düzeyine dönmüyorsa, o değişkenin kalıcı, yani “persistent” olduğu söyleniyor.

İşgücünün “persistent” yani kalıcı olmasının anlamı şudur: dışsal bir şok sonucunda, işgücü arzı önceki düzeyinden farklı bir düzeye geçecek ve tekrar aynı düzeyine geri dönmeyecektir.

Yani; insanlar daha önceden çalışmışlarsa, şimdi ve gelecekte de çalışmak isteyeceklerdir.

Bu görüşün de önemli sonuçları vardır. Diyelim ki devlet kamu harcamalarını artırdı, ücretler de yükseldi. Ücretler yükseldiği zaman daha çok insan çalışmak isteyecek, ücretler tekrar eski düzeyine geri döndüğü zaman ise, insanlar alışkanlık ve diğer nedenlerle yine çalışmak isteyeceklerdir.

Yani, istihdam ücret artışı nedeni ile bir kere yükseldiği zaman, insanlar daha sonra da çalışmak isteyecek, istihdamdaki artış kalıcı olacak. Bu da, doğal olarak, istihdamdaki artışın ve dolayısı ile üretimin kalıcı olarak arttığı anlamına geliyor.

Bunu, bir de işsizlik üzerinden açıklamaya çalışırsak; Diyelim ki Türkiye için denge işsizlik düzeyi %10'dur. Bir şok sonucunda, örneğin, Körfez savaşı nedeniyle, işsizlik oranı %15'e çıkmış olsun.

İşsizlik oranı eğer “persistent” yani (kalıcı) değilse; savaş sona erdikten sonra işsizlik oranı tekrar %10'a düşecek.

Fakat persistent (kalıcı) ise işsizlik % 15 dolaylarında seyretmeye devam edecektir.

Konu ile ilgili bilimsel makaleleri araştırdığımızda 1982 yılında Kim B. CLARK ve Lawrence H. SUMMERS tarafından yayımlanan “Labour Force

Participation: Timing and Persistence” isimli çalışmanın önem arz etmekte olduğu görülmüş¹, bu konuda Türkçe ya da İngilizce kaynak bulmakta sıkıntı çekilmiştir.

Kim B. Clark ve Lawrence H. Summers tarafından 1982 de yazılan bu makalede, işgücü arzındaki devresel (konjonktürel) dalgalanmaları açıklamada zamanlama ve kalıcılık unsurlarının görece önemi araştırılmaktadır.

Bu amaçla, İkinci Dünya Savaşı'nın oluşturduğu doğal deney verileri ile Amerikan yerel işgücü piyasalarındaki yatay kesit verileri ve bütünleşik zaman serileri kullanılmıştır.

Bu çalışmada, zamanlama etkilerinin, işgücü piyasası dinamiklerini açıklamada önemli rol oynadığına ilişkin kanıtları zayıf bulmuşlardır.

Fakat elde ettikleri sonuçlar, kalıcılık üzerine vurgu yapan görüşlerin daha doğru olduğunu ve önceki istihdamın daha sonraki istihdam olasılığını artırma eğiliminde olduğunu göstermektedir.

2- “LABOUR FORCE PARTICIPATION: TIMING AND PERSISTENCE” ADLI MAKALE ÇERÇEVESİNDE KONUNUN ÖZETİ

2.1.BİRİNCİ BÖLÜM

1982 yılı öncesindeki son 25 yıldaki uygulamalı iktisat alanındaki gelişmeler, ekonomik kararların, bir “yaşam boyu” çerçevesinde ele alınmasının önemini vurgulamaktadır. Günümüzde, tüketim kararlarının, genellikle, servet ya da sürekli gelir tarafından belirlendiği kabul edilmektedir. İktisadi analizde beşeri sermaye kavramının önem kazanması, “yaşam boyu” boyutunu modern işgücü iktisadının ön saflarına taşımıştır. İşgücüne katılım kararlarının “yaşam boyu” dinamiklerinin makro iktisat teorisi açısından önemli çıkarsamaları olmasına karşın, bu konu görece olarak az ilgi çekmiştir.

Lucas ve Rapping (1969)² ve Hall(1980)'den³ başka, istihdamdaki devresel dalgalanmalar konusundaki çalışmalardan hiç biri, açık bir şekilde, dinamik işgücü arzı modeline dayanmamaktadır.⁴

¹ CLARK, B.KIM, SUMMERS H.LAWRENCE. (1982), "Labour Force Participation: Timing and Persistence ", **Review of Economic Studies**, XLIX, 825-844

Bu makalede işgücüne katılımın dinamiklerini analiz etmek için değişik veriler kullanılmaktadır. Bu dinamiklerden biri “**zamanlama**” unsurudur. Zamanlama argümanına göre boş zaman, dönemler arasında kolayca ikame edilebilir.

Dolayısıyla, algılanan reel ücretlerdeki veya reel getiri oranındaki değişiklik, işgücü arzının zaman patikası üzerinde büyük etkilere neden olabilir. Çünkü bireyler, işgücüne katılımlarını, geçici yüksek ücret dönemlerine denk gelecek şekilde zamanlamaktadırlar. Diğer taraftan, kalıcı değişimler zamanlama kararlarını etkilemediğinden, işgücüne katılım üzerinde daha az etkiye sahip olmaktadır.

Bu, yeni klasik makroekonomik modellerin temelinde yatan işgücü arzı modelidir. Lucas (1975) “bildiklerimiz, bir dönemdeki boş zamanın, yakın dönemlerdeki boş zamanla tam ikame olduğunu göstermektedir” demektedir.⁵

Klasik makroekonomik modellerin istihdamdaki dalgalanmaları açıklama kabiliyeti, güçlü dönemler arası ikame etkisine dayanmaktadır.

Boş zaman dönemler arası yakın ikame olmadığı sürece, işgücü arzının reel ücret ve reel faizlerdeki küçük dalgalanmalara tepkisi sonucunda istihdamda büyük devresel dalgalanmalar olmazdı.

Şimdilerde, sadece zamanlama elemanlarının yer aldığı modellerin devresel dalgalanmaları tam olarak açıklayamadığı açıktır. Rasyonelitenin koyduğu kısıtlara göre, iş devrimlerine (konjonktürel dalgalanmalara) neden olan beklenti hataları serisel olarak ilişkisizdir.

İş çevrimlerinin özelliği olan serisel bağlantı, sadece şokların etkisinin birkaç döneme yayılmasına neden olan mekanizmalarla açıklanabilir. Lucas (1975), Blinder ve Fischer (1980) ve Sargent (1980)'in işgücü talebindeki

² LUCAS, R. E. and RAPPING, L. (1969), "Real Wages, Employment, and Inflation", Journal of Political Economy, 721-754.

³ HALL, R. E. (1980), "Labor Supply and Aggregate Fluctuations", Carnegie Rochester Conference, 12, 7-34.

⁴ Altonji (1982), makalede zamanlama hipotezi olarak adlandırılan olguyu ekonometrik olarak test ediyor.

⁵ LUCAS, R. E. (1975), "An Equilibrium Model of the Business Cycle", Journal of Political Economy, 1113-1144.

kalıcılığın alternatif açıklamalarını ele almalarına karşın, işgücü arzındaki kalıcılığa az dikkat verilmiştir.

İşgücü arzı kararlarındaki önemli kalıcılığın mevcut olduğunun gösterilmesi, işgücü arzının geçici ücret dalgalanmalarına karşı yüksek düzeyde esnek olmasına dayanan modellerin geçerliliğini kuşku altına koymaktadır.

Çünkü uzun dönem kararlarının geçici gelişmelere neden kuvvetli tepki verdiğini anlamak zordur.

Bu makalede ele alınan işgücü dinamiklerinin ikinci unsuru “**kalıcılık**” hipotezinde yer almaktadır.

Bu görüşe göre, geçmişteki iş deneyimi, cari dönem istihdam statüsünün anahtar belirleyicisidir. İşten ayrılma ve yeni iş bulma maliyetleri yüksek olduğu için, halen çalışmakta olanlar, çalışmaya devam ediyor.

İstihdamdaki kalıcılık, beşeri sermaye temelinde de açıklanabilir. Daha uzun süre istihdam edilenler daha çok beşeri sermaye biriktiriyorlar ki, bu da, gelecekte, boş zamana kıyasla çalışmanın getirisini artırmaktadır.

İşgücünden uzun süre ayrı kalanlar, haneye (eve) özgü sermaye veya taahhüt (örneğin, çocuk) geliştirebilirler ki, bu da işgücünün dışında kalmaya kıyasla çalışmanın getirisini azaltıyor. Çalışma isteğinin, iş deneyimi tarafından etkilenebildiğine inanmamızı sağlayacak bazı nedenler de olabilir. Bu tür alışkanlık oluşma etkileri talep analizinde ayrıntılı olarak analiz edilmiştir.⁶

İşgücü dinamiklerinin bu yönü, istihdam kalıplarının mikro ekonometrik çalışmalarında son derece önemlidir. Freeman (1977), işten ayrılma olasılığının, çalışma süresi arttıkça azaldığına ilişkin kuvvetli kanıtlar sunmaktadır. Bu sonuç, hem gönüllü işten ayrılmalarda, hem de zoraki (işten çıkarma) işten ayrılmalarda ayrı ayrı elde edilmiştir. İşten ayrılma olasılıkları

⁶ İncelenen makaledeki ekonometrik çalışmalar Houttakker ve Taylor (1970), teorik çalışmalar Pollak (1978) tarafından analiz edilmiştir.

daha yüksek olanların, işten ayrılma olasılıkları daha düşük olanlara kıyasla daha az istihdam edildikleri görülmüştür.⁷

Başka bir çalışmada (Chamberlain 1978) kişisel etkiler kontrol altına alındıktan sonra, daha önceden çalışmış olmanın, istihdama katılma olasılığını 7 kat arttırdığını göstermektedir.

Başka çalışmalarda, daha önceden çalışmış olanların, işten ayrıldıktan sonra daha çabuk iş bulabildikleri tespit edilmiştir. Bu boyutlardaki kalıcılık etkisi, istihdamı etkileyen önlemlerin uzun dönem etkili olduğunu göstermektedir.

Zamanlama veya kalıcılık etkilerinin önem kazandığı modellerin değişik makroekonomik çıkarsamaları aşağıdaki örnekle açıklanabilir.

Başlangıçta dengede olan bir ekonomide beklenmedik halde genişletici politika uygulanıyor. Zamanlama veya kalıcılık etkilerinden hangisinin başat olmasına bakmaksızın, bu politikanın ilkin etkisi istihdam ve işgücüne katılım artacaktır.

Ancak, kalıcılık ve zamanlamanın etkileri uzun dönemde farklıdır. Zamanlama hipotezinin uç örneğinde, bireyler, yaşamlarının belirli bir kısmını çalışarak geçirmek istemektedirler ve çalışmaya ayrılacak zamanı maksimum olanakların olduğu döneme denk getirmek istemektedirler. Eğer durum gerçekten böyle ise, şoktan sonraki işgücü arzı, şok hiç olmamış olsaydı gerçekleşecek olan durumdan daha az olacaktı, çünkü bireyler işgücü arzından ayrılacaklar.

Zamanlama unsuru belirleyici ise, genişletici politikalardan elde edilen üretim kazancı hayali olmaktadır. Elde edilen üretim kazancı, işçiler işgücünden ayrıldıkları için, daha sonraki dönemlerdeki üretim azalışları ile telafi edilecektir. Dolayısıyla, kuvvetli dönemler arası ikame etkisi öngören modellerde, reel ücretlerdeki geçici yükseliş daha sonraki dönemlerde işgücü arzını düşürecektir.

Kalıcılık etkileri ise, uzun dönemli artışa neden oluyor. Alışkanlık oluşması, ayarlama maliyetleri, beşeri sermaye birikimi nedenleriyle işçiler

⁷ FREEMAN. R. (1977), "Quits, Separations, and Job Tenure: The Exit-Voice Tradeoff" (unpublished).

işgücünde kaldıkları için istihdamdaki kısa dönemdeki artış uzun süre devam edecektir.

Zamanlama ve kalıcılık etkilerinin işgücü arzındaki görece önemi, makro iktisadi teori ve politika için önemli sonuçlar içermektedir.

Her iki etki de, temelde “doğal oran” hipotezini orta dönem önermesi olarak reddetmektedir.

Her iki görüşte de işgücü arzı geçmiş dönem istihdam deneyimine bağlı olduğu için, bu görüşler ekonomik karar birimlerini sürekli kandırmadan iktisadi politikaların istihdam üzerinde kalıcı etkiler doğurabileceğini ima eder.⁸

Bu ilişki, kısa dönem politika etkilerinin uzun dönem sonuçlara yol açmasına neden oluyor. Bir önceki tartışmalardan da anlaşılacağı üzere, genişletici politikaların uzun dönemli etkileri üzerinde zamanlama ve kalıcılık unsurlarının bir birine tamamiyle ters çıkarsamaları (sonuçları) vardır.

Yani, zamanlama unsuruna göre, genişletici politikalar uzun dönemde istihdamı düşürüyor, fakat kalıcılık etkilerine göre uzun dönemde istihdamı artırıyor.

Clark ve Summers tarafından yapılan bu çalışmanın amacı, iktisadi dalgalanmalarda bu iki etkinin görece önemini tespit etmektir.

2.2. İKİNCİ BÖLÜM

2.2.1. İKİNCİ DÜNYA SAVAŞININ ETKİLERİ

Yaşam boyu işgücü arzı modeli kurmadan önce, tarihin sağladığı doğal deneyi incelemekte fayda vardır.

2 nci Dünya Savaşı ve sonrası yıllar, zamanlama ve kalıcılık etkilerini analiz etmek için uygun dönemdir.

1940-1944 yılları arasında ABD’de reel üretim % 46.4 oranında artmış, işsizlik ise %14.6’dan %1.2’ye düşmüş, 1943-1945 yılları arasında ortalama olarak %1.3 olmuştur.

⁸ İstihdamın denge düzeyinin geçiş patikası tarafından etkilendiği böylesi kalıcılık etkisi Phelps 1972 tarafından analiz edilmiş, fakat ekonometrik olarak analiz edilmemiştir.

Reel üretimdeki artış, erkeklerin silahlı kuvvetlere gittiği ve kadınlar için yeni iş olanaklarının olduğu döneme denk gelmektedir.

1945 yılında işsizlik hafif artmış, fakat 1948 yılına kadar %4'ün altında kalmıştır.

1949 yılındaki resesyon (ekonomik daralma) döneminde işsizlik oranı 2.1 puan artarak %5.9 olmuştur.

1940'lı yıllar, toplam talepteki hızlı artış ve sonrasında normal büyüme düzeyine dönüş dönemidir.

Uzun döneme kıyasla geçici etkiler, özellikle kadın işgücünde, özellikle de evli kadınlarda son derece önemlidir. Özürlü olmayan erkekler her zaman işgücünde yer aldığı için erkeklerin işgücüne katılımında çok az değişiklik olmaktadır.

Dolayısıyla, iş olanakları ve reel ücretlerdeki değişikliklerin erkeklerin "işgücüne katılım" üzerindeki etkisinden az şey öğrenilebilir.

Kadınlar, erkeklere kıyasla işgücüne daha az katılıyorlar ve kadınların davranışları işgücü piyasası koşullarına daha duyarlıdır.

Ayrıca, Silahlı Kuvvetlerdeki büyük artışlar ve dolayısıyla iş olanaklarındaki artış nedeniyle 2. Dünya Savaşı sırasındaki toplam talep artışından kadınlar daha çok etkilenmişlerdir.

2. Dünya savaşının kadınların işgücüne katılımı üzerindeki etkisi tablo 1'de gösterilmiştir.

1890-1940 yılları arasında 25-64 yaş grubundaki iş gücüne katılım oranı %13.9'dan %25.7'ye çıkmıştır ki, bu da yıllık %1.2'lik artışa karşılık gelmektedir. Buna karşın, 1940-1944 yılları arasında katılım oranı %23.5 oranında veya yıllık olarak %6 oranında artmıştır.

Evli kadınlar arasında 1890-1940 yılları arasında yıllık olarak %2,5 oranında artmasına karşın, 1940-1944 yılları arasında yıllık olarak %11,3 oranında artmıştır.

Evli kadınların katılım oranındaki artış belirli bir yaş grubuna has değil. 1940'lara kadar yıllık dönemde çok az artış göstermesine karşın, 45-64 yaş grubundaki evli kadınların işgücüne katılımı, savaşın ilk yıllarında iki kattan daha fazla artmıştır.

İşgücüne katılım oranının, savaş dönemindeki geçici etkiler sona erdikten sonra trend değerinden aşağı düşmemesi, kalıcılık etkilerinin, zamanlama etkilerinden daha baskın olduğunun bir kanıtıdır.

Şunu da belirtmekte fayda var ki, hem zamanlama etkisi, hem de kalıcılık etkisi geçerlidir. Kadınlardan bazıları, savaş döneminin olağan üstü iş olanaklarına tepki olarak işgücüne katılmış, fakat savaş sona erdikten sonra işgücünden ayrılmıştır. Fakat işgücüne katılım verileri, kalıcılık etkisinin başat olduğunu göstermektedir. Yani, savaş sona erdikten sonra, işgücüne katılım oranları eski düzeylerine geri dönmemiştir. Özellikle evli kadınların işgücüne katılım oranının, 2. Dünya savaşı sırasında kalıcı olarak yükseldiği görülmektedir.

Savaş döneminin uzun dönem etkileri ile ilgili iki açıklama üzerinde durmakta fayda vardır. Bu açıklamalardan birine göre, savaş döneminde çalışan kadınlarla ilgili sosyal münasebetler değişmiştir. Ancak, münasebetlerdeki değişiklik, büyük oranda çalışan kadın sayısı arttığı için olmuştur. Münasebetlerdeki değişiklik, iş deneyiminin uzun dönem etkilere yol açan mekanizmalarından biri olarak görülmelidir. (yani, iş deneyimi, kalıcılık etkisine yol açmaktadır. Münasebetlerdeki değişiklik, bu etkinin ortaya çıkmasına yol açan kanallardan biridir).

İş deneyiminin kalıcılık etkisine yol açtığı bariz örneklerden biri de United Auto Workers'ın (Amerika'da ve Puerto Rico'da faaliyet gösteren bir işçi sendikası) yaptığı bir anketten görülmektedir. 1944 yılında yapılan ankete göre, daha önce fabrikada çalışma deneyimi olmayan kadınlardan yarısı, savaş sona erdikten sonra da çalışmak istediklerini beyan etmişlerdir.

İkinci açıklamaya göre, kadınlar savaş döneminde çalışırken, kadınlara karşı ayrımcılık azalmış ve kadınlar tecrübe kazanmış ve dolayısıyla, kadınların verimliliği artmıştır ki, bu da kadınların erkeklere göre görece ücretleri kalıcı olarak yükselmiştir. Bu da kadınların işgücüne katılımlarını artırmıştır.

Fakat bu kadınların beşeri sermayelerinin artması sonucunda olmuşsa, kalıcılık hipotezi ile tutarlıdır. Ancak, yapılan araştırmalarda, savaş

öncesi ve savaş sonrası dönemde, erkek-kadın ücretleri arasındaki farkın kalıcı olarak düştüğü yönünde bir kanıt yoktur.

Veriler, kalıcılık etkisinin zamanlama etkisinden başat olduğunu gösteriyor, fakat bu konu daha ayrıntılı olarak analiz edilmelidir. Üçüncü bölümde, bir sonraki bölümdeki zamanlama ve kalıcılık etkilerinin ekonometrik analizine temel oluşturacak daha sofistike bir model geliştirilmiştir.

2.3. ÜÇÜNCÜ BÖLÜM-MODEL

Burada kurulan model, işgücüne katılımı, zamanlama ve kalıcılık faktörlerinin görece etkilerini analiz etmede temel alınmaktadır.

Bunun için, öncelikle bireylerin davranışları temel alınmıştır. Temsili bir bireyin fayda maksimizasyonundan hareketle ekonometrik analize temel teşkil eden denklem türetilmiştir.

Bireyin fayda fonksiyonu, tüketim ve boş zamanın, geçmiş, şimdiki ve gelecekteki değerlerine bağlı olarak tanımlanıyor (denklem 1).

$$U = U(c_{t-1}, l_{t-1}, c_t, l_t, c_{t+1}, l_{t+1}), \quad (1)$$

Bireylerin amacı, denklem 1'de verilen fayda fonksiyonunu maksimum yapmaktır.

Bu fayda fonksiyonunu maksimum yapan değerler ve bunların analizi, makalenin temel inceleme konusu değil.

Fakat burada önemli olan, bireylerin işgücüne katılacağı, yani emek arz edeceği minimum ücret düzeyidir (bunu w^* ile gösteriyor ve ismine rezervasyon ücreti diyor). Bu minimum ücret düzeyi, bireylerin zevk ve tercihlerine, geçmiş dönemdeki istihdam durumlarına, gelecek dönemlerdeki fırsatlarına ve bireylerin varlıklarına bağlıdır. Bunu, 2 no'lu denklem ile gösteriyor.

$$w_t^* = f\left((1-l_{t-1}), p_t, \frac{w_{t+1}^e}{(1+r)}, \frac{p_{t+1}^e}{(1+r)}, A_t\right). \quad (2)$$

Makalede ele alınan temel sorun, 2 no'lu denklemin türevlerinin işareti üzerinden açıklanabilir.

(türevin anlamı, şudur. Makalede, rezervasyon ücreti w^* ; geçmiş dönem çalışmaya $(1-L)$, fiyatlar düzeyine (p) , Servete (A) , gelecek dönemde beklenen ücret düzeyine (w_e) ve gelecek dönemde beklenen fiyatlara (p_e) bağlıdır.

Gelecek dönemde beklenen değerlerin bu dönemdeki değerlerini bulmak için, bunları iskonto faktörü olan $(1+r)$ 'ye bölüyor.

Eğer w^* 'ın beklenen ücrete (w_e) göre türevi pozitif ise, bunun anlamı, beklenen ücret (w_e) arttığı zaman w^* da artacaktır. Yani, ücretlerdeki beklenen artış, rezervasyon ücreti olarak adlandırılan w^* 'ı artırıyor. Anlamı, eğer birey ücretlerin gelecek dönemde yükseleceğini tahmin ediyorsa, w^* artıyor, yani bu gün çalışmak için daha yüksek ücret talep ediyor.

Eğer türev negatif olsaydı, değişkenler arasındaki ilişki negatif olacaktı. Yani, beklenen ücret (w_e) arttığı zaman, w^* düşecekti. Dolayısıyla, teorilerin öngörüsü, türevler yardımı ile açıklanabilir.)

İlk önce servetin (A) etkisine bakıyor. Servetin etkisi, tartışmasız pozitifdir. Yani, diğer şeyler sabit olduğunda, servetteki artış rezervasyon ücretini artıracaktır.

Önceki iş deneyiminin cari dönem işgücü arzı üzerindeki etkisi: servetin değişmediğini varsaydığımız zaman, geçmiş dönem iş deneyimi, ancak ve ancak, cari dönem tüketim ve boş zaman arasındaki marjinal ikame oranını etkilediği ölçüde rezervasyon ücretini etkileyecektir.

Dönemler arası ikame ile ilgili daha önceki çalışmalarda, geçmiş dönem iş deneyiminin $(1-L)$ rezervasyon ücretini ters yönde etkilediği (yani türevinin negatif olduğu) varsayılmıştı. **Daha çok yeni klasik iktisatçılar böyle varsayım yapıyor.** Bu etki, teorik olarak belirsizdir. Çünkü ayarlama maliyetleri olduğu, alışkanlık oluşumunun (habit formation) etkisi söz konusu

olduğunda, türevin işareti pozitif olacak. Yani, geçmiş dönem çalışması arttığı zaman, rezervasyon ücreti yükselecek.

Diğer değişkenlerin etkisi de benzer şekilde yorumlanabilir. Gelecekte oluşması beklenen fiyat düzeyi ve ücret düzeyinin etkileri de belirsizdir. Ücretlerin gelecekteki artışının cari işgücü arzı üzerinde negatif gelir etkisi vardır.

İkame etkisi ise, gelecekteki boş zamanın, cari dönem boş zamanın marjinal faydası üzerindeki etkisine bağlıdır.

Eğer bu etki pozitif ise, ikame etkisi pozitifdir ve gelecekteki boş zaman ile cari dönemdeki boş zaman tamamlayıcı mallardır.

(Gelecekteki boş zaman ile şimdiki boş zamanın tamamlayıcı mal olmasının anlamı; cari dönemde daha çok boş zaman tercih eden bireyin, gelecek dönemde de daha çok boş zaman tercih edeceğidir.)

Fayda fonksiyonu ayrılabilir ise, beklenen ücretlerdeki (w_e) artış rezervasyon ücretini (w^*) azaltacaktır. Yani, w^* 'ın w_e 'ye göre türevi negatiftir. Bu durum, geçmişteki deneyim ile gelecek dönemdeki fırsatların etkilerinin simetrik olmadığını gösteriyor, çünkü geçmiş dönem istihdam deneyiminin herhangi bir etkisi yoktur. Farklılığın temel nedeni, gelecekteki ücret değişmelerinin gelir etkisinden kaynaklanmaktadır. Gelecekteki fiyat beklentilerinin gelir etkisi pozitifdir, fakat ikame etkisi belirsizdir. Duruma göre, pozitif veya negatif olabilir.

Yukarıdaki durum, tek bir birey için geçerli idi. İnsanların zevk ve tercihleri farklıdır. Ayrıca, bireylerin iş piyasasındaki olanakları, geçmiş dönem iş deneyimleri ve servetleri de farklıdır. Dolayısıyla, iş gücü piyasasındaki toplam katılım, bireysel katılımların toplamı olarak verilir (denklem 3). Burda açık olan etki, ücretler arttığı zaman, işgücüne katılımın artacağıdır.

$$L^s = \iint_{w > w^*} g(w, w^*) dw dw^* \quad (3)$$

3 no' lu denkleme göre, işgücüne katılım oranı, ücret düzeyinin ve gölge ücretin belirleyicilerine bağlıdır. İşgücü arzının reel ücretlere (w/p oranı) bağlı olduğu göz önünde bulundurulduğu zaman, işgücü arzı 4 no'lu denklem yardımı ile yazılabilir.

$$L^s = f\left(\left(1 - l_{t-1}\right), \frac{w_t}{p_t}, \frac{w_{t+1}^e}{p_t(1+r)}, \frac{p_{t+1}^e}{p_t(1+r)}, \frac{A_t}{p_t}\right), \quad (4)$$

Kolaylık sağlaması açısından, fonksiyonun logaritmik olduğunu varsayarak işgücü arz fonksiyonu 5 no'lu denklem halinde yeniden yazılmıştır.

$$\begin{aligned} \ln L^s = & \beta_0 + \beta_1 \ln(1 - l_{t-1}) + \beta_2 \ln\left(\frac{w_t}{p_t}\right) + \beta_3 \ln\left(\frac{w_{t+1}^e}{p_t(1+r)}\right) \\ & + \beta_4 \ln\left(\frac{p_{t+1}^e}{p_t(1+r)}\right) + \beta_5 \ln\frac{A_t}{p_t}. \end{aligned} \quad (5)$$

Makale açısından, 5 no'lu denklemde yer alan β_1 'den β_5 'e kadar olan parametreler esnekliği ifade etmektedir.

Bu denklemdeki parametreler (β_0 'dan β_5 'e kadar) ekonometrik yöntemlerle tahmin ediliyor.

Bu parametrelerin işaretleri, zamanlama ve kalıcılık etkilerinin görece önemine bağlıdır.

Anahtar parametre β_1 'dir. Bu parametre, cari işgücü arzının, geçmiş istihdam deneyimine göre esnekliğidir.

β_1 = cari işgücü arzının, geçmiş istihdam deneyimine göre esnekliği, (+) ise kalıcılık önemli, (-) ise zamanlama etkisi önemlidir.

β_2 = işgücü arzının cari dönem reel ücretine göre esnekliği

β_3 =iş gücü arzının bir sonraki dönemdeki reel ücrete göre esnekliği, (-) ise zamanlama etkisi önemli, (+) ise kalıcılık etkisi önemlidir.

β_4 = iş gücü arzının beklenen enflasyona göre esnekliği

β_5 = iş gücü arzının cari dönem deki reel servete göre esnekliği

(Esnekliğin anlamı: mesela, talebin gelir esnekliği, gelir %1 arttığı zaman, talebin % kaç artacağıdır. Makale kapsamında, geçmiş dönem istihdam %1 arttığı zaman, cari dönem iş gücü arzı % β_1 kadar artar).

Dönemler arası ikame etkisi yeterince büyük ise, β_1 negatif olacak, yani işgücüne katılımı olmaz, iş deneyimi, sonraki dönemlerde işgücüne katılımı azaltıyor.

Diğer taraftan, kalıcılık etkisi ise, β_1 'in pozitif olduğu anlamına geliyor, yani geçmiş dönemlerde çalışmış olmak, cari dönemlerde de işgücü arzını artıracaktır.

β_2 'nin pozitif olması bekleniyor, çünkü cari dönemlerde reel ücretin artması, iş aramayı (işgücüne katılımı) çekici hale getiriyor.

β_3 parametresinin işareti, kalıcılık ve zamanlama etkilerinin görece büyüklüğüne bağlıdır. Zamanlama etkisi, baskın ise, yani daha büyük ise, β_3 parametresi negatif olacak.

Çünkü gelecek dönemde beklenen yüksek reel ücretler, dönemler arası ikame etkisi nedeni ile cari dönem işgücü arzını düşürecektir.

(Boş zamanın dönemler arası ikame mal olmasının anlamı şudur: Ben bu gün dinlenmek yerine yarın dinlenebilirim veya bunun tersi, yarın dinlenmek yerine bu gün dinleniyorum. Yani, bu günkü boş zamanı, yarınki boş zaman ile ikame ediyorum. Gelecek dönemde daha yüksek ücret alacağımı tahmin ediyorsam, bu gün daha çok dinlenir, daha az çalışırım, yarın ise daha az dinlenip daha çok çalışırım. Yani, yarın dinlenmek yerine, bu gün dinlenirim.).

Fakat ayarlama maliyetleri veya sermaye birikimi etkisi nedeni ile işgücü arz kararlarının etkisi **kalıcı** ise, β_3 parametresi pozitif olacak. β_4 parametresinin etkisi önceden bilinmiyor, β_5 parametresinin ise negatif olacağı beklenmektedir. Yani, servet arttıkça işgücüne katılım azalacaktır.

Denklem (5) ile Lucas-Rapping formulasyonu arasındaki fark, boş zamanı gösteren $(1-L_{t-1})$ ifadesi arasındaki farktır. Denklem 5'te bu ifadenin yer alması, cari dönem işgücü arzının geçmiş dönem işgücü arzına bağlı olduğu anlamına geliyor. Lucas-Rapping'in teorik modeline göre, cari dönem iş gücü arzı, geçmiş dönem işgücü arzına bağlıdır. Fakat, onların tahmin ettiği denklemde $(1-L_{t-1})$ ifadesi anlamını kaybetmektedir. Onların tahmin ettiği denklemde de $(1-L_{t-1})$ ifadesi yer almaktadır, fakat, Koyck dönüşümü (ekonometrik tahmin süreci ile ilgili kavramdır Koyck dönüşümü) sonucunda tahmin edilen denkleme girmiştir. Lucas-Rapping, $(1-L_{t-1})$ ifadesine ait parametrenin pozitif olmasını beklemektedirler ve tahmin sonucunda da pozitif bulmuşlardır. Fakat bu makalede kullanılan çerçevede $(1-L_{t-1})$ ifadesine ait parametrenin işareti önceden bilinmiyor. Eğer zamanlama etkisi kuvvetlisi ise, bu parametre negatif olacaktır.

Denklem 5, işgücü arz eğrisidir. İşgücü piyasası her zaman dengede olsaydı, istihdam oranı bağımlı değişken (denklemin sol tarafındaki L) olarak kullanılarak tahmin edilebilirdi. Fakat, işgücü piyasası her zaman dengede değilse, istihdam düzeyi arzu edilen işgücü arzı olarak kullanılamaz. Ancak, işgücüne katılım oranı işgücü arzı olarak kullanılabilir. Bu makalede bağımlı değişken olarak, işgücüne katılım oranı kullanılmıştır. Fakat istihdam oranı kullanılarak da denklem tahmin edilmiş ve tahmin sonuçları yorumlanmıştır.

Denklem 5'te işgücüne katılım oranı veya istihdam oranı kullanılması üzerinde durmakta fayda var. Lucas ve Rapping' e göre denklem 5 istihdam oranını karakterize ediyor, işgücüne katılım oranını değil.⁹ Onların hipotezine göre, ücretlerdeki geçici düşüş sonucunda çalışmak istemeyen işçiler işsizler kategorisine dahil edilecek ve dolayısıyla işgücüne katılım oranında yer alacaklardır. Dolayısı ile, onların argümanına göre işgücüne katılım oranının denklemde kullanılması, ücret değişikliklerinin dönemler arası ikame etkisini göstermeyecektir. Denklem 5'in istihdam oranları kullanılarak yapılan

⁹ LUCAS, R. E. (1975), "An Equilibrium Model of the Business Cycle", Journal of Political Economy, 1113-1144.

tahminleri de bu çalışmada verilmiştir. Buna rağmen, Lucas-Rapping'in işsizlik oranı yorumunu bir kaç açıdan sorunlu görüyoruz. Birincisi, bu yorum, işgücüne katılım oranındaki dalgalanmalara herhangi bir açıklama getirmiyor, oysa işgücüne katılım oranı istihdamdaki dalgalanmaların önemli bir kısmını oluşturuyor. İkincisi, işsizlik, cari ücret düzeyinde iş bulamama durumu olarak tanımlanıyor. Dolayısı ile geçici olarak işgücü piyasasından çekilen insanlar, cari ücret düzeyini biliyorlar ve bu nedenle, kendilerini işsiz olarak beyan etmezler. Son olarak, daha önceki çalışmamızda (Clark, Summers 1979a) elde ettiğimiz sonuçlara göre işgücü piyasasının sürekli olarak dengede olduğunu varsaymak sorunludur.¹⁰

İşgücü piyasasının sürekli dengede olmadığını göz önünde bulundurarak, ilave olarak işsizlik oranını da denklem 5'e dahil ediyoruz. Bunun açıklaması şudur. İnsanlar işsizlik oranı yüksek olduğunda iş arama maliyetinin yüksek olacağını biliyorlar. Çalışmadan önce iş aramak için geçirilen süre arttığı zaman, bu iş aramak için geçirilen sürenin maliyetini de artıracaktır. İşsizlik oranı yüksek olduğu zaman, iyi iş bulma şansı da azalıyor, iş arama süresi ise artıyor. Dolayısıyla, işsizlik oranı yüksek olduğu zaman işgücü arzı da azalıyor. O yüzden de işsizlik oranını da denklem 5'e dahil ediyoruz.

2.4. DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Zaman serilerinden elde edilen kanıt

Zaman serisi, bir değişkenin değişik tarihlerde gözlemlenmesi ile elde ediliyor. Mesela, işsizlik oranı için, 1950 yılındaki işsizlik değeri, 1951 yılındaki işsizlik değeri, 1952 yılındaki işsizlik değeri, bunları yıllara göre topladığımız zaman, elde ettiğimiz seriye zaman serisi deniyor.

Bir de yatay kesit verileri var. Bu da, aynı değişkenin aynı tarihte değişik yerlerde gözlemlenen değerleridir. Örneğin, 1950 yılında Ankara'daki

¹⁰ CLARK, K. B. and SUMMERS, L. H. (1979), "Labor Market Dynamics and Unemployment: A Reconsideration", Brookings Papers on Economic Activity, 13-61.

işsizlik oranı, 1950 yılında Adana'daki işsizlik oranı, 1950 yılında Samsun'daki işsizlik oranı... bu şekilde elde edilen verilere, yatay kesit verileridir. Yatay kesit verileri, coğrafi bölgeler için toplanabileceği gibi, sektörler için de toplanabilir. Örneğin, otomotiv sektöründeki üretim, tekstil sektöründeki üretim, ...

Bu bölümde, öncelikle, kullanılacak değişkenler nasıl seçiliyor, o anlatılıyor. Mesela, geçmiş dönem iş deneyimi, reel ücret beklentileri, fiyat beklentileri nasıl ölçülecek o tartışılıyor. Daha sonra, tahminle ilgili ekonometrik bazı sorunlara değiniliyor ve modelin nasıl tahmin edileceği anlatılıyor. Bu hususlar, teknik ayrıntılar içeriyor. Dolayısıyla, konunun özü ile ilgili değil. O yüzden ben de bu kısımlara girmeye gerek görmedim.

Bu çalışmada, yıllık veriler kullanılıyor. Tahmin edilen model sonuçlarına göre, işgücü arzının geçici ücretlere olan esnekliği her zaman küçüktür, bazen ise negatiftir. Bunun anlamı şudur: **zamanlama etkisi**, işgücü arzındaki devresel dalgalanmaları açıklamada **önemli faktör değildir**. Yani, zamanlama etkisinin önemli bir etken olduğuna ilişkin yeterli kanıt yoktur. Nedeni şudur: eğer işgücü arzı geçici ücret artışlarına tepki vermiş olsaydı, insanlar, zamanlama etkisinin öngördüğü şekilde, ücretler geçici olarak arttığında daha çok çalışacaklardı. Ama böyle bir şey tespit edilmemiştir. Yani bireyler açısından, boş zaman dönemler arasında ikame değildir. Ayrıca, beklenen reel ücretler ile işgücü arzı arasında da negatif ilişki tespit edilmemiştir. Bu da, zamanlama etkisinin önemli olmadığı şeklinde yorumlanabilir.

Buna karşın, kalıcılık etkisinin önemi ile ilgili olarak, az da olsa kanıt bulunmuştur. Tahmin edilen modele göre, daha önceki iş deneyimi, işgücü arzını artırmaktadır. Bu sonuç, kalıcılık etkisi ile uyumludur.

Zaman serilerinden elde edilen bulgulara göre, geçici ücret artışları, işgücü arzına katılımın üzerinde çok az etkiye sahiptir. Klasik makro modelin

temelini oluşturan kuvvetli dönemler arası ikame ile ilgili kanıt bulunamamıştır.¹¹

Buna karşın, geçmiş iş deneyimlerinin daha belirleyici olduğu ile ilgili olarak az da olsa kanıt bulunmuştur. Yani, tahmin edilen sonuçlara göre, geçmiş iş deneyimi, işgücüne katılımı, az da olsa etkilemektedir.

2.5. BEŞİNCİ BÖLÜM

Yatay kesit verilerinden elde edilen sonuç:

Burada da öncelikle, ekonometrik tahmin ile ilgili tartışmalar yer almaktadır. Ayrıca, zamanlama ve kalıcılık etkilerinin göreceli önemini nasıl belirleneceği üzerinde durulmaktadır. Yine ekonometrik tahmin yöntemleri ve değişkenlerin seçilmesi ile ilgili hususlar üzerinde durulduğu için, bu konuda fazla ayrıntıya girmiyorum.

Kalıcılık ve zamanlama etkilerinin göreceli önemini belirleyen,

$$\begin{aligned} \ln PR_{ij} = & \alpha_1 + \alpha_2 \ln (WM)_i + \alpha_3 \ln (WW)_i + \alpha_4 EDW_i + \alpha_5 RW_i \\ & + \alpha_6 RBW_i + \alpha_7 URB_i + \alpha_8 MIGR_i + \alpha_9 C6_i + \alpha_{10} \ln (ER)_i^p \\ & + \alpha_{11} \ln (ER)_i^t + v_{ij}, \end{aligned} \quad (12)$$

Makalede yer alan 12 nolu denklemdeki α_{10} ve α_{11} parametreleridir. α_{10} parametresi sürekli talebin parametresi, α_{11} ise geçici talebin parametresidir. Zamanlama etkisi baskın faktör ise, geçici talebin parametresi α_{11} pozitif olacak ve sürekli gelirin parametresinden α_{10} 'dan daha baskın olacak. Sonuç olarak α_{10} - α_{11} farkı negatif olacaktır. Kalıcılık faktörü daha baskın faktör ise, α_{10} - α_{11} farkı pozitif olacaktır. 12 nolu denklem, kadınlar için tahmin edilen denklemdir.

$$\begin{aligned} \ln PR_{ij} = & \beta_1 + \beta_2 \ln (WM)_i + \beta_3 EDM_i + \beta_4 RBM_i + \beta_5 URB_i \\ & + \beta_6 MIGR_i + \beta_7 \ln (ER)_i^p + \beta_8 \ln (ER)_i^t + u_{ij}. \end{aligned} \quad (13)$$

¹¹Klasik iktisatçılara göre, işgücü arzındaki dalgalanma, reel ücretlerdeki geçici dalgalanmalar ile açıklanabilir. Bu durumda, insanlar, ücretler geçici olarak yükseldiğinde daha çok çalışacak, ücretler düştüğünde ise daha az çalışacaklardır. Fakat modelin tahmin edilmesinden elde edilen sonuçlar, bu görüşü desteklemiyor.

Erkekler içinse 13 nolu denklem tahmin edilmiştir. 13 nolu denklemde, bizi ilgilendiren temel parametreler β_7 ve β_8 parametreleridir.

Her iki denklemin tahmin sonuçları da, kalıcılık faktörünün daha baskın olduğunu göstermektedir.¹²

Kalıcılık faktörünün daha belirleyici olmasına ilişkin kanıt, kadınlar için tahmin edilen denklemde bulunmuştur.

Oysa zamanlama etkisinin kadınlar için daha önemli olduğu beklenmekteydi. Hem 45-64 yaş grubunda, hem de daha genç yaş grubunda kadınlar için, kalıcılık faktörünün daha belirleyici olduğu tespit edilmiştir.

2.6- SONUÇ

Bu çalışmadan elde edilen bulgulara göre, işgücü arzında kalıcılık etkisi, zamanlama etkisinden daha başat (baskın) bir faktördür. Çalışma ampirik (ekonometrik, istatistiksel) bir çalışmadır. Değişik ampirik bulgular, kalıcılık etkisinin, zamanlama etkisinden daha önemli olduğunu gösteriyor. Yani daha önce çalışmış olmak, işgücüne katılım oranını daha da artırmaktadır. Yani işgücü arzı kararları, geçici ücret artışlarına çok da duyarlı değildir.

Bu sonuçlar, hem ekonomik teori, hem de ekonomik politika için son derece önemlidir. Elde edilen sonuçlar, doğal oran hipotezinin orta dönemde geçerli olduğunu kuşku altında bırakmaktadır.¹³ Politikalar kısa vadede istihdam düzeyini etkilediği için, (kalıcılık önemli bir faktör olduğuna göre) politikaların uzun dönemde de etkileri olacaktır. Devresel dalgalanmalar sonucunda işgücüne katılan işçiler, ekonomik genişleme dönemi sona erdikten sonra da işgücü piyasasında kalmaya devam edeceklerdir.

¹² Yani, işgücü arzında, sürekli talep, geçici talepten daha belirleyicidir. Bu, kalıcılık faktörünün önemli olduğunu gösteriyor. Çünkü, zamanlama faktörüne göre, işgücü arzında geçici talep daha belirleyici olmalıdır. Fakat, elde edilen sonuçlar, bunun tersini gösteriyor.

¹³ Doğal oran hipotezine göre, her ekonominin doğal bir işsizlik oranı vardır. Ekonomik politikalar, gözlemlenen işsizlik oranının doğal orandan farklı olmasına yol açsa da, uzun dönemde işsizlik oranı doğal düzeyine geri dönecektir. Anlamı şudur. Ekonomi politikaları işsizlik oranını sadece kısa vadede düşürebilir doğal oran hipotezine göre. Ama kısa dönemde işsizlik düşse bile, uzun vadede işsizlik oranı eski düzeyine geri dönecektir.

3-SONRAKİ BAZI MAKALELER VE DEĞERLENDİRME

İşgücüne katılımda Kalıcılık etkisinin başat olduğu hususu Clark ve Summers tarafından (1982) ortaya koyulduktan sonra bazı bilimsel makalelere ışık tuttıkları anlaşılmaktadır.

1982 yılından bu yana yayımlanan Kalıcılık Etkisi ile ilgili bazı makaleler şunlardır.

1-Hysteresis and the European Unemployment Problem (1986) (Histeri Etkisi ve Avrupanın İşsizlik Problemi) Oliver J. Blanchard and Lawrence H.Summers. (3585159)

NBER Macroeconomics Annual, Vol. 1, (1986), pp. 15-78
(article consists of 64 pages) Published by: [The University of Chicago Press](http://www.press.uchicago.edu/)
Stable URL: <http://www.jstor.org/stable/3585159>

Bu makale de, temelde ücretlerin pazarlık yolu ile (sendika-işveren) belirlenmesinden hareket ediliyor. Ve deniliyor ki, Avrupa'da gözlemlenen uzun süreli işsizlik oranı, sendikalara üyeliğin yüksek olmasından ve sendika davranışlarından kaynaklanıyor. (Sendikaya üye olan) Çalışanlar yüksek ücret talep ediyor, bu ücretleri yükseltiyor, ücretler yükseldiği için de, işsiz olan ve iş arayanlar daha az iş bulabiliyor, bu da işsizliğin uzun süre devam etmesine yol açıyor. Yani, ücret belirleme süreci, işsizliğin kalıcılığını etkileyebilir.

2-Wage Formation and the Persistence of Unemployment (Dec.1987).(Ücret Formasyonu ve İşsizliğin Kalıcılığı)¹⁴ Nils Gottfries and Henrik Horn. (2233077) *The Economic Journal*. Vol. 97, No. 388 (Dec., 1987), pp. 877-884 <http://www.jstor.org/stable/2233077>

İşsizlik, iki nedenden dolayı kalıcı olabilir. Birincisi, keynezyen teoriye göre eksik talep nedeni ile, ikincisi ise, klasik teoriye göre reel ücretlerin yükselmesi (yani, sendikalar, pazarlık yolu ile ücretleri yükseltiyor, bu da işsizliği artırıyor). Makalede elde edilen sonuca göre, her iki faktör de,

işsizliğin kalıcılığını açıklayabilir. Ücret belirleme süreci, işsizliğe neden oluyorsa, bu işsizliğin kalıcı olmasına da yol açacak. Yani, bir şekilde işsizlik yaranırsa, bu kalıcılığa yol açacak.

3- On the Persistence of Unemployment (1344492); George S. Alogoskoufis, Alan Manning, Lars Calmfors, Jean-Pierre Danthine (Ekim 1988) *Economic Policy*, Vol. 3, No. 7 (Oct., 1988), pp. 428-469
<http://www.jstor.org/stable/1344492>

Ondört değişik ülkede işsizlik oranındaki kalıcılığı inceliyorlar. Skandinav ülkeleri hariç, Avrupa ülkelerinde kalıcılığın önemli olduğunu, Japonya ve Amerika'da ise kalıcılığın önemli olmadığını tespit ediyorlar.

4-Wage Bargaining and Unemployment Persistence (1991); Olivier Jean Blanchard (1992746) *Journal of Money, Credit and Banking*, Vol. 23, No. 3, Part 1 (Aug., 1991), pp. 277-292 (article consists of 16 pages)

<http://www.jstor.org/stable/1992746>

İşsizlikteki kalıcılığı incelemek için değişik teorik modelleri inceliyor. Kalıcılığa neden olan faktörler olarak, ücretlerin, müzakereler (pazarlık) yolu ile belirlenmesini gösteriyor. Aslında, değişik modelleri ele alıyor. Tam bir sonucu yok. Her bir faktörün belirleyici olabileceğini söylüyor. Temel sonucu, sermaye birikiminin azalması, ücretlerin pazarlık usulü ile belirlenmesi (sendika-firma görüşmeleri), uzun süre işsiz kalınması (işsizliğin uzun süre yüksek seyretmesi), işsizliğin kalıcı olmasına yol açabilir.

5- Loss Of Skill During Unemployment And The Persistence Of Employment Shocks.(1992)¹⁵ Christopher A.Pissarides,(2118392)
The Quarterly Journal of Economics, Vol. 107, No. 4 (Nov., 1992), pp. 1371-1391
<http://www.jstor.org/stable/2118392>

(Beceri Kaybı ve İşsizlik Sırasında İstihdam Şoklarının Kalıcılığı)

Bu çalışma, işsizlerin bazı niteliklerini yitirdiklerinde, geçici şokların istihdam üzerinde kalıcı etkileri olacağını ifade etmektedir. İşsizlik arttığında, işgücü arzının artması anahtar mekanizma olarak gözlemlenmektedir.

Çalışma kuşatıcı genellemelerle birlikte genel denge ve bununla beraber kalıcılık etkisi ve örtüşen teknolojileri de içermektedir. Sonuç olarak işçiler işsiz kaldığında bazı becerilerini kaybediyor, dolayısı ile istihdamı etkileyen bir şokun etkisi kalıcı oluyor.

6- Optimal Inflation Targets, "Conservative" Central Banks, and Linear Inflation Contracts; Lars E. O. Svensson *The American Economic Review*, Vol. 87, No. 1 (Mar., 1997), pp. 98-114 American Economic Association
<http://www.jstor.org/stable/2950856>

Diyor ki, istihdamda kalıcılık etkisi önemli ise, merkez bankalarının davranışı, enflasyonu yükseltici şekilde oluyor. Eğer kalıcılık etkisi yoksa, merkez bankalarının davranışı, enflasyonu doğuracak şekilde olmuyor. Yani, konuya biraz farklı bakıyor. Kalıcılık olduğu zaman ve olmadığı zaman, merkez bankalarının davranışının sonuçlarını analiz ediyor.

7- Labor Markets Frictions and Employment Fluctuations (April 1998); Robert E. Hall; National Bureau of Economic Research, (w6501)
<http://www.nber.org/papers/w6501>

Önceki modellerde, işgücü piyasasında aksaklık olmadığı (aksaklıktan kasıt, tam rekabet koşullarından uzaklaşmadır) kabul ediliyordu. Bu ise onların eksik yanıdır. Dolayısıyla bu modeller, istihdamdaki kalıcılığı açıklayamıyorlar. Makalenin amacı, işsizlik teorisi çerçevesinde, neden işçiler işlerini kaybederler ve iş bulmak için neden uzun süre harcanır, bunu araştırmaktır. Neden işlerini kaybederler? Bu, işgücü piyasasının yapısı ve istihdam koşullarının sürekli olarak yeniden belirlenmesi (pazarlık yolu ile) ile açıklanabilir. Neden iş bulmak uzun sürer? İş arama teorisi, etkin ücret teorisi ve diğer mekanizmalar bunu açıklayabilir. Dolayısı ile bu özellikleri barındıran modeller, istihdamdaki dalgalanmaları ve kalıcılığı açıklar.

8- Adjustment Dynamics and Natural Rate: An Account of UK Unemployment B Henry, M. Karanassou and DJ Snower; *Oxford Economic Papers* 52 (2000),178-203

İngiltere’de işsizlik oranının davranışını analiz ediyor. İddia edilen o ki, işsizlik oranındaki değişimler, doğal işsizlik oranının değişmesinden kaynaklanıyor. Ama, yazarlar bu makalelerinde doğal işsizlik oranının değişmediğini, işsizlikteki değişmelerin kalıcı şoklardan kaynaklandığını tespit ediyorlar (yani, kalıcılık etkisi önemlidir sonucuna ulaşıyorlar).

9-Persistence of Employment Fluctuations: A Model of Recurring Job Loss; Michael J. Pries; *The Review of Economic Studies*, Vol. 71, No. 1 (Jan., 2004), pp. 193-215 (article consists of 23 pages)

Published by: [The Review of Economic Studies Ltd.](http://www.jstor.org/stable/3700716)
Stable URL: <http://www.jstor.org/stable/3700716>

Makalede; İşsizlik oranı yüksek iken, yüksek iş bulma oranları da gözlemleniyor. Yani hem işsizlik oranı yüksek, hem de insanlar daha kolay iş bulabiliyor. Bu nasıl açıklanabilir? Nedeni şu. İnsanlar sık sık iş değiştirebilirler. Peki neden bunu yaparlar, neden sık sık iş değiştirirler? Daha az iş deneyimine sahip olan birisini firmalar çalıştırmak istemiyorlar, daha deneyimli işçi olsun diyorlar. Yeni işe başlayan birisi de, işi beğenmiyor, daha iyi iş bulurum diye bulduğu işten ayrılıyor. Bu da, iş deneyimi daha az olanların, işsiz kalmasına neden oluyor. Ama, daha deneyimliler daha kolay iş buluyor ve buldukları işi kolay kolay bırakmıyorlar. Bu da, istihdamdaki kalıcılığı açıklayabilir denilmektedir.

4- SONUÇ

Kim B. Clark ve Lawrence H. Summers tarafından 1982 de yazılan bu makalede, işgücü arzındaki devresel (konjonktürel) dalgalanmaları açıklamada zamanlama ve kalıcılık unsurlarının görece önemi araştırılmaktadır.

Bu amaçla, İkinci Dünya Savaşı’nın oluşturduğu doğal deney verileri ile Amerikan yerel işgücü piyasalarındaki yatay kesit verileri ve bütünleşik zaman serileri kullanılmıştır.

Makalenin 3. Bölümünde bir model oluşturulmuş, burada kurulan model, işgücüne katılımı, zamanlama ve kalıcılık faktörlerinin görel etkilerini analiz etmede kullanılmıştır.

Bunun için, öncelikle bireylerin davranışları temel alınmıştır. Temsili bir bireyin fayda maksimizasyonundan hareketle ekonometrik analize temel teşkil eden denklem türetilmiştir.

Bu çalışma sonucunda, Clark ve Summers, zamanlama etkilerinin, işgücü piyasası dinamiklerini açıklamada önemli rol oynadığına ilişkin kanıtları zayıf bulmuşlardır.

Fakat elde ettikleri sonuçlar, kalıcılık üzerine vurgu yapan görüşlerin daha doğru olduğunu ve önceki istihdamın daha sonraki istihdam olasılığını artırma eğiliminde olduğunu göstermektedir. 22.01.2010

Yener YÜKSEL
858209201

5- KAYNAKÇA

1-CLARK, B.KIM, SUMMERS H.LAWRENCE. (1982), "Labour Force Participation: Timing and Persistence ", Review of Economic Studies, XLIX, 825-844 <http://www.jstor.org/pss/2297190>

2-Hysteresis and the European Unemployment Problem (1986) Oliver J. Blanchard and Lawrence H.Summers. *NBER Macroeconomics Annual*, Vol. 1, (1986), pp. 15-78 Published by: [The University of Chicago Press](http://www.jstor.org/stable/3585159)
<http://www.jstor.org/stable/3585159>

3-Wage Formation and the Persistence of Unemployment (Dec.1987).(Ücret Formasyonu ve İşsizliğin Kalıcılığı) Nils Gottfries and Henrik Horn. *The Economic Journal*. Vol. 97, No. 388 (Dec., 1987), pp. 877-884
<http://www.jstor.org/stable/2233077>

4- On the Persistence of Unemployment (1344492); George S. Alogoskoufis, Alan Manning, Lars Calmfors, Jean-Pierre Danthine (Ekim 1988) *Economic Policy*, Vol. 3, No. 7 (Oct., 1988), pp. 428-469
<http://www.jstor.org/stable/1344492>

5-Wage Bargaining and Unemployment Persistence (1991); Olivier Jean Blanchard. *Journal of Money, Credit and Banking*, Vol. 23, No. 3, Part 1 (Aug., 1991), pp. 277-292 <http://www.jstor.org/stable/1992746>

6- Loss Of Skill During Unemployment And The Persistence Of Employment Shocks.(1992)¹⁶ Christopher A.Pissarides,
The Quarterly Journal of Economics, Vol. 107, No. 4 (Nov., 1992), pp. 1371-1391 <http://www.jstor.org/stable/2118392>

7- Optimal Inflation Targets, "Conservative" Central Banks, and Linear Inflation Contracts; Lars E. O. Svensson *The American Economic Review*, Vol. 87, No. 1 (Mar., 1997), pp. 98-114 American Economic Association
<http://www.jstor.org/stable/2950856>

8- Labor Markets Frictions and Employment Fluctuations (April 1998); Robert E. Hall; National Bureau of Economic Research,
<http://www.nber.org/papers/w6501>

9- Adjustment Dynamics and Natural Rate: An Account of UK Unemployment B Henry, M. Karanassou and DJ Snower; Oxford Economic Papers 52 (2000),178-203

10-Persistence of Employment Fluctuations: A Model of Recurring Job Loss; Michael J. Pries; *The Review of Economic Studies*, Vol. 71, No. 1 (Jan., 2004), pp. 193-215 (article consists of 23 pages)

Published by: The Review of Economic Studies Ltd.
<http://www.jstor.org/stable/3700716>